

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA

SPRENDIMAS

2026 m. rugsėjo 18 d. Nr. 3R-1669 (2.13-1.E)

Vilnius

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – Inspekcija) 2024-12-30 gavo [VARDAS PAVARDĖ] (toliau – Pareiškėjas) skundą (Inspekcijos reg. Nr. 1R-8366 (2.13 Mr)) ir 2025-09-01 gavo skundo papildymą (Inspekcijos reg. Nr. 1R-5872 (2.13 Mr)) [DUOMENYS NESKELBTINI] (toliau – Skundžiamas asmuo), neteisėtai rinko jo duomenis. Jis (Pareiškėjas) 2022-09-28 pateikė Skundžiamam asmeniui prašymą dėl tarnybinio buto suteikimo arba, nesant tokios galimybės, butpinigių skyrimo, kartu su prašymu pateikė reikalaujamus dokumentus – nuomos sutartį, pažymą apie šeiminių padėčių ir dokumentus, įrodančius, jog šeimos nariai tarnybos vietovėje neturi nekilnojamojo turto. Skundžiamo asmens direktoriaus 2022-10-18 įsakymu buvo paskirti butpinigiai. Pareiškėjas pažymi, kad VTS pakeitimo įstatymo, kuris įsigaliojo 2024-01-01, 2 straipsnio 15 dalyje nustatyta, kad jeigu iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos pareigūnams buvo paskirti butpinigiai pagal iki įsigaliojant šiam įstatymui galiojusią tvarką, vienus metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos šiems pareigūnams taikoma iki įsigaliojant šiam įstatymui galiojusi butpinigių skyrimo tvarka ir butpinigių dydžiai. Skundžiamo asmens Vidaus tyrimo skyriaus (toliau – VTS) laikinai einanti skyriaus viršininko pareigas [VARDAS PAVARDĖ] 2024-11-19 raštu paprašė įpareigoti pavaldžius pareigūnus, kuriems yra mokami butpinigiai (sprendimai priimti iki 2024-05-26), užpildyti Klausimyną, nors įsakymas dėl Klausimyno priimtas vadovaujantis teisės aktais, kurie įsigaliojo nuo 2024 m., todėl jam (Pareiškėjui) nėra taikomi. Pažymi, kad jis nebuvo pateikęs naujo prašymo dėl butpinigių skyrimo ir mano, kad Skundžiamas asmuo neturi teisės iš jo rinkti asmens duomenis dėl butpinigių skyrimo. Iš darbdavio pateiktų dokumentų nėra suprantama, kokių tikslu prašoma pateikti duomenis, kaip jie bus tvarkomi, kas juos naudos ir kokia apimtimi. Be to, Klausimyne prašomi pateikti duomenys yra pertekliniai, pvz., vaiko lankoma mokykla ar sutuoktinio darbovietė, o reikalavimas nurodyti, ar jis (Pareiškėjas) sutinka, kad esant poreikiui būtų apžiūrėtas nuomojamas būstas, yra kišimasis į privatų gyvenimą. Nėra numatyta galimybė neteikti prašomų duomenų. Pareiškėjas taip pat pažymi, kad Klausimyne reikalaujama pateikti duomenis, kurie susiję su trečiaisiais asmenimis (sutuoktine, partnere, nepilnamečiais vaikais).

Skundo papildyme Pareiškėjas nurodė, kad 2025-08-13 iš namo savininkės sužinojo, jog Skundžiamo asmens darbuotojai jam (Pareiškėjui) esant tarnyboje atvyko į jo gyvenamąjį būstą, vaikščiojo pas kaimynus ir klausinėjo apie jį asmeninių dalykų (kada, kur būna ir pan.). Pažymėjo, kad jo atžvilgiu buvo atliekamas tyrimas ir dėl to, kad nebuvo užpildytas Klausimynas, yra panaikinta kompensacija nuomai ir galimai gresia tarnybinės nuobaudos. Pareiškėjas skunde kelia klausimus, ar Skundžiamas asmuo turėjo teisę rinkti asmeninę informaciją be jo (Pareiškėjo) sutikimo, reikalauti pildyti Klausimyną, apklausti kaimynus.

Inspekcija, pagal savo kompetenciją išnagrinėjusi Pareiškėjo skundą,

n u s t a t ė:

Skundžiamas asmuo atsakymuose Inspekcijai (Inspekcijos reg. Nr. 1R-6269 (2.13 Mr) ir 1R-6760 (2.13 Mr)) nurodė, kad butpinigių skyrimo ir mokėjimo kontrolė reglamentuota Tvarkos aprašo¹ IV skyriuje, įgyvendinant šio aprašo nuostatas patvirtintas Klausimynas. Siekiant užtikrinti Tvarkos aprašo 22, 24, 25 punktus bei įgyvendinti 30 punktą, VTS buvo pavesta atlikti, be kita ko, Skundžiamo asmens [DUOMENYS NESKELBTINI] (toliau – [DUOMENYS NESKELBTINI]) pareigūnų pateiktų prašymų gauti butpinigius ir įsakymų dėl butpinigių skyrimo (priimtų iki 2024-05-26) teisėtumo patikrinimą. VTS, vykdydamas šį pavedimą, 2024-11-19 raštu informavo minėtus teritorinių padalinių vadovus apie atliekamą gaunamų butpinigių teisėtumo patikrinimą bei pavedė įpareigoti pavaldžius pareigūnus, kuriems yra mokami butpinigiai (sprendimai priimti iki 2024-05-26), užpildyti Klausimyną. 2024-11-26 buvo gautas Pareiškėjo prašymas dėl asmens duomenų naudojimo, kuriame reiškė susirūpinimą ir prašė pateikti informaciją apie asmens duomenų tvarkymą, kai tai susiję su Klausimyno pildymu. 2024-12-13 Pareiškėjui buvo pateiktas išsamus atsakymas. Pažymi, kad Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Elektrėnų policijos komisariato Veiklos skyriuje buvo atliekamas ikiteisminis tyrimas pagal nusikalstamų veikų, numatytų BK² 182 straipsnio 1 dalyje, 300 straipsnio 1 dalyje, požymius dėl pareigūnų, tarp jų ir dėl Pareiškėjo, veiksmų sudarant būsto nuomos sutartis ir gaunant butpinigius. Ikiteisminis tyrimas buvo nutrauktas, tačiau nutarime nutraukti ikiteisminį tyrimą nurodytos aplinkybės aiškiai liudija apie tai, kad pareigūnai nuomojamose gyvenamosiose patalpose negyvena, o tik atvažiuoja pernaktoti prieš ar po pamainos (liudytojų ir pačių pareigūnų parodymai). Ši aplinkybė sudarė pakankamą pagrindą atlikti butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimą, todėl Skundžiamo asmens direktorius 2025-08-01 VTS pavedė atlikti paskirtų butpinigių mokėjimo teisėtumo vertinimą dėl, be kita ko, [DUOMENYS NESKELBTINI] pareigūnų, gaunančių butpinigius. Vykdamas šį pavedimą Pareiškėjui buvo nurodyta užpildyti Klausimyną. Taip pat VTS darbuotojai, vykdydami minėtą Skundžiamo asmens direktoriaus pavedimą ir turėdami Tvarkos apraše nustatytas teises, tokias kaip, pvz., teisė atlikti kitus būtinus prevencinio pobūdžio veiksmus, bendravo su kaimynystėje gyvenančiais asmenimis, bendrauta buvo tik atliekamo butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimo apimtimi. Pažymi, kad nors Vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo 2 dalies 15 punkte numatyta, kad jeigu iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos pareigūnams buvo paskirti butpinigiai pagal iki įsigaliojant šiam įstatymui galiojusią tvarką, vienus metus nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos šiems pareigūnams taikoma iki įsigaliojant šiam įstatymui galiojusi butpinigių skyrimo tvarka ir butpinigių dydžiai, tačiau Tvarkos apraše išsamiai reglamentuotos ne tik butpinigių vidaus tarnybos sistemos pareigūnams skyrimo, mokėjimo sąlygos ir tvarka, bet ir butpinigių skyrimo ir mokėjimo kontrolės tvarka. Tvarkos aprašo 24 punkto nuostata suteikia teisę Skundžiamo asmens VTS, už korupcijos prevenciją atsakingam padaliniui, įstaigos vadovo ar jo įgalioto asmens iniciatyva atlikti pareigūnų, gaunančių butpinigius pagal sprendimus, priimtus iki naujojo teisinio reglamentavimo įsigaliojimo, butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimą. Pažymi, jog Klausimyno pagalba gauti duomenys šiuo atveju nebuvo naudojami nei priimant sprendimą skirti / neskirti butpinigių, nei sprendžiant dėl jų dydžio. Klausimynas yra sudėtinė kontrolės mechanizmo dalis, pagalbinė priemonė, padedanti užtikrinti, kad šia socialine garantija pareigūnai naudotųsi sąžiningai ir nepiktnaudžiautų ja. Pažymi, jog Pareiškėjas užpildyto Klausimyno Skundžiamam asmeniui nepateikė.

Dėl duomenų rinkimo iš kaimynų

1 Butpinigių vidaus tarnybos sistemos pareigūnams skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2024 m. gegužės 16 d. įsakymu Nr. 1V-344 „Dėl butpinigių vidaus tarnybos sistemos pareigūnams skyrimo ir mokėjimo“ (toliau – Tvarkos aprašas).

² Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas.

Asmens duomenų tvarkymą reglamentuoja BDAR ir ADTAJ³. Pagal šiuos teisės aktus asmens duomenų tvarkymas laikomas teisėtu tik jei jis atitinka BDAR 5 straipsnyje nustatytus su asmens duomenų tvarkymu susijusius principus bei yra pagrįstas bent viena iš BDAR 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų teisėto asmens duomenų tvarkymo sąlygų.

BDAR 6 straipsnio 1 dalies c punkte nustatyta, kad asmens duomenų tvarkymas yra teisėtas, jeigu tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė.

BDAR 6 straipsnio 3 dalyje reglamentuota, jog šio straipsnio 1 dalies c ir e punktuose nurodytas duomenų tvarkymo pagrindas nustatomas: a) Sąjungos teisėje; arba b) duomenų valdytojui taikomoje valstybės narės teisėje. Taip pat BDAR preambulės 41 punkte paaiškinta, kad kai BDAR nurodomas teisinis pagrindas arba teisėkūros priemonė, tai nebūtinai reiškia, kad parlamentas turi priimti teisėkūros procedūra priimamą aktą, nedarant poveikio reikalavimams, taikomiems pagal atitinkamos valstybės narės konstitucinę tvarką, taigi asmens duomenų tvarkymo pagrindai nacionalinėje teisėje gali būti įtvirtinti ne tik įstatymuose, bet ir poįstatyminiuose teisės aktuose, tačiau juose nustatytas teisinis reglamentavimas turi būti aiškus ir tikslus.

Vidaus tarnybos statuto 65 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad tarnybiniu butu neaprupintam pareigūnui gali būti mokami butpinigiai gyvenamosios patalpos tarnybos vietovėje nuomos išlaidoms ar jų daliai kompensuoti. Butpinigių skyrimo ir mokėjimo kontrolės tvarką, suderinęs su teisingumo ir finansų ministrais, nustato vidaus reikalų ministras.

Tvarkos aprašo 24 punkte nustatyta, jog esant poreikiui įstaigose atliekamas pareigūnams jau paskirtų butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimas, kurį atlieka už korupcijos prevenciją įstaigoje atsakingas padalinys, 25.3 papunktyje – kad Tvarkos aprašo 24 punkte nurodyto butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimo atlikimą turi teisę inicijuoti įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo, kai yra pagrindo manyti, kad pareigūnas faktiškai gyvena ne nuomos sutartyje nurodytoje gyvenamojoje patalpoje. Tvarkos aprašo 26 punkte nustatyta, kad už korupcijos prevenciją įstaigoje atsakingas padalinys, atlikdamas Tvarkos aprašo 24 punkte nurodytą butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimą, turi teisę atlikti būtinus prevencinio pobūdžio veiksmus.

Skundo nagrinėjimo metu nustatyta, kad Skundžiamo asmens direktoriaus 2022-10-18 įsakymu Pareiškėjui paskirti butpinigiai. Skundžiamo asmens direktoriaus 2025-08-01 įsakymu pavesta atlikti butpinigių mokėjimo teisėtumo vertinimą dėl, be kita ko, [DUOMENYS NESKELBTINI] pareigūnų, gaunančių butpinigius. Vykdamas šį pavedimą Skundžiamo asmens pareigūnai lankėsi pas patalpų, kurias nuomojosi Pareiškėjas, kaimynus ir rinko informaciją (duomenis) apie Pareiškėją.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, t. y. į tai, kad: 1) Skundžiamas asmuo pavedė atlikti [DUOMENYS NESKELBTINI] pareigūnų, gaunančių butpinigius, butpinigių mokėjimo teisėtumo vertinimą, 2) Vidaus tarnybos statute įtvirtinta butpinigių mokėjimo kontrolė, o Tvarkos aprašo 26 punkte įtvirtinta Skundžiamo asmens pareigūnų teisė, atliekant butpinigių mokėjimo teisėtumo vertinimą, atlikti būtinus prevencinio pobūdžio veiksmus, 3) Skundo nagrinėjimo metu nebuvo nustatyta duomenų, patvirtinančių, jog Pareiškėjo asmens duomenų rinkimas susijęs ne tik su atliekamu butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimu (nenustatyta, kad buvo renkama perteklinė informacija apie privatų gyvenimą), Inspekcija sprendžia, kad nagrinėjamu atveju Skundžiamas asmuo (jo pareigūnai), rinkdami informaciją apie Pareiškėją iš Pareiškėjo kaimynų, Pareiškėjo asmens duomenis tvarkė (rinko) BDAR 6 straipsnio 1 dalies c punkto pagrindu, siekdamas įvykdyti duomenų valdytojui (Skundžiamam asmeniui) taikomą teisinę prievolę (atlikti butpinigių skyrimo ir mokėjimo kontrolę) ir Pareiškėjo skundas šioje dalyje atmetamas.

Dėl Klausimyno

³ Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas (toliau – ADTAJ).

Pareiškėjas skunde nurodė, jog Skundžiamas asmuo, nurodydamas užpildyti Klausimyną, prašo pateikti perteklinius duomenis, susijusius su trečiaisiais asmenimis, taip pat nurodo, kad jis nebuvo pateikęs naujo prašymo dėl butpinigių skyrimo, todėl Skundžiamas asmuo neturi teisės iš jo šiuo tikslu rinkti asmens duomenis.

BDAR 77 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad duomenų subjektas, manantis, kad su juo susijęs asmens duomenų tvarkymas atliekamas pažeidžiant BDAR, turi teisę pateikti skundą priežiūros institucijai.

BDAR 4 straipsnio 2 punkte duomenų tvarkymas apibrėžtas kaip bet kokia automatizuotomis arba neautomatizuotomis priemonėmis su asmens duomenimis ar asmens duomenų rinkiniais atliekama operacija ar operacijų seka, kaip antai rinkimas, įrašymas, rūšiavimas, sisteminimas, saugojimas, adaptavimas ar keitimas, išgava, susipažinimas, naudojimas, atskleidimas persiunčiant, platinant ar kitu būdu sudarant galimybę jais naudotis, taip pat sugretinimas ar sujungimas su kitais duomenimis, apribojimas, ištrynimasis arba sunaikinimas.

Nagrinėjamu atveju iš skundo medžiagos nustatyta, kad Pareiškėjas, manydamas, jog Skundžiamas asmuo nepagrįstai reikalauja pateikti asmens duomenis (užpildyti Klausimyną), šių duomenų nepateikė. Atitinkamai, Skundžiamas asmuo, negavęs (nesurinkęs) iš Pareiškėjo šių duomenų, neatlieka ginčijamo asmens duomenų tvarkymo veiklos Pareiškėjo atžvilgiu.

Atsižvelgiant į tai, kad Skundžiamas asmuo nevykdo Pareiškėjo asmens duomenų, kuriuos buvo nurodyta pateikti Klausimyne, tvarkymo (t. y. Pareiškėjas užpildyto Klausimyno Skundžiamam asmeniui nepateikė), Pareiškėjo skundas atmetamas kaip nepagrįstas.

Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos vykdomos stebėsenos atlikimo taisyklių⁴ 5.1 papunktyje nustatyta, jog gavus informacijos apie galimus asmens duomenų tvarkymo pažeidimus skundo nagrinėjimo metu ar gavus pranešimą / prašymą gali būti pradėta neplaninė stebėseną.

Inspekcija pažymi, kad, kaip pirmiau nurodyta, Tvarkos aprašo 24 punkte nustatyta, jog esant poreikiui įstaigose atliekamas pareigūnams jau paskirtų butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimas, kurį atlieka už korupcijos prevenciją įstaigoje atsakingas padalinys. Taip pat Tvarkos aprašo 26.2 papunktyje nustatyta, jog už korupcijos prevenciją įstaigoje atsakingas padalinys, atliekant Tvarkos aprašo 24 punkte nurodytą butpinigių skyrimo ir mokėjimo teisėtumo vertinimą, turi teisę duoti privalomus nurodymus pareigūnui užpildyti įstaigoje nustatytos formos klausimyną. Atkreiptinas dėmesys, jog Tvarkos apraše, kuriuo vadovaujantis pareigūnams yra nurodoma užpildyti Klausimyną, yra reglamentuotos ne tik butpinigių skyrimo, mokėjimo sąlygos ir tvarka, bet ir butpinigių skyrimo ir mokėjimo kontrolės tvarka.

Taip pat susipažinus su Klausimyno turiniu nenustatyta, kad jame prašoma pateikti akivaizdžiai perteklinę ir su butpinigių mokėjimo teisėtumo vertinimu nesusijusią informaciją.

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, dėl Pareiškėjo skunde nurodytos informacijos dėl nurodymo pateikti Klausimyne prašomą informaciją, Inspekcija imtis papildomų priežiūros veiksmų, įskaitant neplaninę stebėseną, neturi pagrindo.

Inspekcija, atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi ADTAJ 31 straipsnio 1 dalies 2 punktu,

n u s p r e n d ž i a:

1. Skundą atmesti.

⁴ Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos vykdomos stebėsenos atlikimo taisyklės, patvirtintos Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2023 m. lapkričio 8 d. įsakymu Nr. 1T-91 (1.12.E) „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos vykdomos stebėsenos atlikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

2. Apie priimtą sprendimą informuoti Pareiškėją bei Skundžiamą asmenį.

Šis sprendimas Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui (adresas: Žygimantų g. 2, Vilnius).

Direktorė

Dijana Šinkūnienė